

A TÉRSZEMLELET VIZSGÁLATA A ZENÉT, TÁNCOT, SZÍNÉSZETET, VALAMINT A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETET TANULÓ 14-16 ÉVES TANULÓK KÖRÉBEN

Bredács Alice

PTE PMMIK Pedagógia Tanszék

Kulcsszavak: térszemlelet; művészeti nevelés

Poszterem egy téri képesség vizsgálatáról szóló kutatást mutat be, melyet 14-16 éves művészetet tanuló diákok körében végeztem. A téri képességen kívül a tanulók kreativitásával, érzelmi intelligenciájával, pszichológiai immunkompetenciájával és motivációjával is foglalkoztam. Az adatokat 2005–2009 között vettem fel hat magyarországi városi iskolában. A 300 fős mintát öt és két csoportra bontottam. (Az öt csoportban (60-60 fő) rajzot, zenét, táncot és színészetet tanult, az ötödik csoport a kontrollcsoport volt; a két csoportba: művészetet tanulók és művészetet nem tanulók voltak.) Az adatokat SPSS statisztikai programmal dolgoztam fel.

A továbbiakban a téri képességet kiemelve mutatom be a vizsgálat eredményeit. A vizsgált konstruktum fogalmát és struktúráját egyfelől az elméleti háttér ismertetése miatt vázolom, másfelől azért, mert ezek között találhatók azok a faktorok, amelyekkel dolgoztam.

Kutatásom arra kereste a választ, hogy (1) jobb-e a művészetet tanulók téri képessége, mint a művészetet nem tanulóké; (2) olyan különbség van-e a művészetet tanulók művészeti területenkénti csoportjai között, amilyenre a tanáraik számítanak; (3) a korábbi kutatási eredményekhez hasonlóan alakulnak-e a különbségek a fiúk és lányok téri képességei között?

Mérőeszközként a Kocka tesztet használtam, amely a vizuális megragadás és a verbális-logikai tudatosság képességeit mutatja meg. Emellett a tanárok véleményét kérdeztem meg tanulók téri képességeire vonatkozóan.

A kutatásunk eredményei szerint a művészetet tanulók teljes teszten nyújtott teljesítménye háromszor volt jobb, mint a művészetet nem tanulóké, a kockaszámlálásban két és félszer, a verbális indoklásban hatszor voltak jobbak a kontrollcsoportnál.

A művészetet tanulók közül a legjobb térszemlélettel a táncot és a rajzot tanulók rendelkeztek, a leggyengébbel a zenét tanulók. Meglepő volt a színészetet tanulók eredménye, mert a kockaszámlálást a legjobban, míg a verbális indoklást a leggyengébben oldották meg. A rosszul kommunikálóknak tartott „rajzosok” indokolták a megoldást legjobban.

Ellentétben a korábbi kutatási eredményekkel a művészetet tanuló lányok jobban teljesítettek, mint a művészetet nem tanuló fiúk. A művészetet tanulónál a verbális indoklást a fiúk a lányokkal megegyezően, a kontrollcsoportban pedig a lányoknál jobban oldották meg.

Az eredmények a kombinált t-próbával és a Kruskal–Wallis-teszttel szignifikánsak, de a nemek szerinti bontásban magasak a szórások. Ezért indokolt az eredmények másik tesztrel történő további vizsgálata.

Nem állítható, hogy a művészetet tanulók esetében nem játszanak szerepet a jobb téri képességek, és az sem, hogy eredményeikre csak a fejlesztő programok vannak hatással. Az azonban biztos, hogy ezek a képességek a direkt fejlesztés hatására (az arra érzékenyített időszakban) markánsan ki is fejlődnek. Ezért a közoktatásban nem szabad elhanyagolni a téri képességek fejlesztésére nagyon alkalmas vizuális nevelést. Egy longitudinális vizsgálat az említett problémák felderítésére pontosabb válaszokat adhat. A közeljövőben ezen fogok dolgozni.